

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права

Кафедра історії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	014 Середня освіта: Середня освіта (Історія)

Затверджено рішенням Ради з якості ННП

Голова Ради з якості ННП
Стогова Ольга Володимирівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Зякун Алла Іванівна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Середня освіта (Історія)	Керівник РПГ (гарант програми) Гончаренко Анатолій Володимирович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра історії	Завідувач кафедри Дегтярьов Сергій Іванович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Теорія та методика навчання пам'яткоохоронної діяльності
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Зякун Алла Іванівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	два семестри
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (26 год. лекцій, 24 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Середня освіта (Історія)"
Передумови для вивчення дисципліни	Спеціальні історичні дисципліни, Джерелознавство
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування здатності здобувачів вищої освіти засвоювати теоретичні засади у галузі пам'яткознавчого знання, організовувати діяльність теоретичного та практичного характеру.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Теорія та методика навчання пам'яткоохоронної діяльності: критерії визначення пам'яток, предмет, завдання пам'яткознавства.

Базові терміни пам'яткознавства. Критерії визначення пам'яток історії та культури. Терміни, складники (напрями) та організаційна структура національної пам'яткоохоронної діяльності. Охорона культурної та природної спадщини як вагомий складник державної політики. Підходи щодо формування, обліку об'єктів культурної спадщини. Використання об'єктів культурної спадщини. Дослідження, популяризація та розвиток об'єктів культурної спадщини. Моніторинг об'єктів культурної спадщини. Туризм.

Тема 2 Історія та основні етапи становлення пам'яткоохоронної діяльності в Україні.

Основні етапи створення пам'ятко-охоронної діяльності в Україні, починаючи з XIX сторіччя. Пам'яткоохоронна робота в українських землях під владою Російської та Австро-Угорської імперій на початку XX ст. Здобутки і втрати національної пам'яткоохоронної справи у добу Української революції (1917–1921 рр.). Проблеми пам'яткоохоронної діяльності в українських землях у 1920-х – 1930-х рр. Проблеми збереження культових пам'яток в Українській Соціалістичній Радянській Республіці (1920-ті рр.). Згубний вплив атеїстичної політики кінця 1920-х – 1930-х рр. на стан охорони сакральної спадщини в Радянській Україні. Пам'яткоохоронна діяльність під час Другої світової війни та повоєнний період. Здобутки та нереалізовані можливості охорони культурної та природної спадщини другої половини XX ст.

Тема 3 Правові засади сучасної пам'яткоохоронної діяльності.

Проблеми удосконалення правових, теоретичних та організаційних засад пам'яткоохоронної справи. Законодавство в галузі охорони об'єктів культурної спадщини. Управління в сфері охорони культурної спадщини. Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України <https://uccs.org.ua/natsionalnyj-reiestr-objektiv/> ; Державний реєстр нерухомих пам'яток України з поділом на Реєстр пам'яток місцевого значення та Реєстр пам'яток національного значення <https://mcs.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyy-reiestr-nerukhomykh-pam-iatok-ukrainy/> ; Державний реєстр національного культурного надбання <https://data.gov.ua/dataset/014aba3a-63ed-4edf-b6b1-b26f1ad29953> ; «Надзвичайний Червоний список культурних цінностей під загрозою – Україна» (Emergency Red List of Cultural Objects at Risk – Ukraine) <https://mcs.gov.ua/kulturna-spadshchyna/chervonyy-spysok-kulturnykh-tsinnostey-ukrainy-pid-zahrozoiu/> ; Пошкоджені культурні пам'ятки в Україні перевірені ЮНЕСКО станом на 16 жовтня 2024 р. <https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco?hub=415>

Тема 4 Державні програми обліку, відтворення, дослідження та повернення пам'яток.

Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Історія формування реєстру. Структура. Внесення до реєстру та виключення з нього. Реалізація загальнодержавної програми з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України» . Облік об'єктів культурної спадщини. Виявлення об'єктів культурної спадщини. Занесення об'єктів культурної спадщини до Переліку об'єктів культурної спадщини. Вимоги до складання облікової картки, паспорта об'єкта культурної спадщини та внесення змін до них. Перегляд списків (переліків) пам'яток історії та культури. Занесення об'єктів культурної спадщини до Реєстру.

Тема 5 Міжнародне правове регулювання пам'яткоохоронної справи. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО.

Загальна термінологія та основні поняття міжнародного пам'яткоохоронного законодавства. Історія становлення нормативних актів з охорони культурної спадщини. Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Діяльність ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини.

Тема 6 Історико-культурні і архітектурні заповідники України.

Класифікація історико-культурні і архітектурних заповідників. Історико культурна заповідна територія - історично сформована територія, в межах якої зберіглася значна кількість об'єктів культурної спадщини. Залежно від домінуючого виду об'єктів культурної спадщини - історико архітектурні, архітектурно-історичні, історико-меморіальні, історико-археологічні, історико-етнографічні. Порядок оголошення комплексу (ансамблю) пам'яток історико-культурним заповідником або території історико-культурною заповідною територією Приклади в Україні.

Тема 7 Пам'ятки архітектури та містобудування.

Визначення пам'яток архітектури. Класифікація пам'яток архітектури. Невирішені проблеми. Поняття пам'ятки містобудування. Історія питання. Список історичних населених місць України і збереження пам'яток. Основоположні принципи і визначення пам'яток містобудування. Компоненти пам'яток містобудування та їх класифікація.

<p>Тема 8 Охорона археологічної спадщини України</p> <p>Становлення поняття «археологічна спадщина» та його сучасне трактування. Об'єкт та види археологічної спадщини, сучасне національне законодавство з її охорони. Основні документи щодо охорони пам'яток археології, в тому числі Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини (Краківська хартія 2000 р.). Міжнародна хартія з охорони та використання археологічної спадщини (Лозанська хартія) 1990 р. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 19 березня 2004 р. Поняття: об'єкт археологічної спадщини, охорона археологічної спадщини, археологічна експедиція, наукове дослідження археологічної спадщини .</p>
<p>Тема 9 Культурне та природне надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО</p> <p>Історія створення Списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Критерії, з якими відбувається внесення об'єктів до Списку. Об'єкти від України у Списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО..</p>
<p>Тема 10 Музейні заклади України в системі пам'яткоохоронної діяльності</p> <p>Музей як соціокультурне явище. Музейна мережа сучасної України. Здобутки та проблеми діяльності музейних закладів держави в охороні культурної та природної спадщини.</p>
<p>Тема 11 Захист культурної спадщини під час війни.</p> <p>Питання захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Законодавчі регулятори: IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року (Гаазька конвенція 1907 року, дата набрання чинності якої для України 24.08.1991); Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 року (Гаазька конвенція 1954 року); Виконавчий регламент Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (прийнятий одночасно з Гаазькою конвенцією 1954 року); Протокол про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту (прийнятий одночасно з Гаазькою конвенцією 1954 року); Другий протокол до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року (згідно з Законом України від 30 квітня 2020 року № 585-IX); Кодекс цивільного захисту України; Закон України «Про правовий режим воєнного стану»; Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»; Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841; Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, затверджена наказом Міністерства оборони України 23 березня 2017 року № 164.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Застосовувати теоретичні та правові засадами сфери охорони об'єктів культурної спадщини; опрацьовувати результати науково- практичних досліджень.
РН2	Оцінювати місце і значення національної культурної спадщини у всесвітньому культурному просторі.
РН3	Створювати алгоритми використання об'єктів культурної спадщини в Україні; володіти практичними навичками щодо дослідження різних видів і типів пам'яток.
РН4	Здійснювати аналіз вітчизняного законодавства з метою визначення його відповідності міжнародним зобов'язанням України у сфері охорони пам'яток.

PH5	Розробляти та організовувати діяльність теоретичного та практичного характеру на державному та громадському рівні, спрямовану на виявлення, облік, вивчення, збереження, охорону, популяризацію, використання об'єктів української історико-культурної спадщини
-----	---

8. Види навчальних занять

Тема 1. Теорія та методика навчання пам'яткоохоронної діяльності: критерії визначення пам'яток, предмет, завдання пам'яткознавства.	
Лк1 "Теоретичні засади пам'яткоохоронної діяльності." (денна)	Предмет і завдання пам'яткознавства. Основні поняття пам'яткознавства. Класифікація історико-культурних пам'яток. Становлення та розвиток пам'яткознавчих досліджень в Україні
Пр1 "Теоретичні засади пам'яткоохоронної діяльності." (денна)	Об'єкт, предмет, завдання та методи пам'яткознавства. Становлення поняття «пам'ятка». Системи та принципи класифікації пам'яток. Категорії, типи та види пам'яток. Сучасні критерії визначення пам'яток історії та культури. Загальна характеристика пам'яток історії та культури. Рухомі та нерухомі пам'ятки. Система класифікації нерухомих пам'яток.
Тема 2. Історія та основні етапи становлення пам'яткоохоронної діяльності в Україні.	
Лк2 "Пам'яткоохоронна діяльність українських урядів у 1917–1921 рр." (денна)	Пам'яткоохоронна діяльність Центральної Ради. Пам'яткоохоронна діяльність Української держави Скоропадського. Пам'яткоохоронна діяльність УНР-Директорії. Пам'яткоохоронна діяльність ЗУНР.
Лк3 "Охорона і використання пам'яток історії та культури в радянський період." (денна)	Пам'яткоохоронна діяльність національних українських урядів у 1917–1921 рр. Проблеми збереження культових пам'яток в Українській Соціалістичній Радянській Республіці (1920-ті рр.). Згубний вплив атеїстичної політики кінця 1920-х – 1930-х рр. на стан охорони сакральної спадщини в Радянській Україні. Пам'яткоохоронна діяльність в Україні у 1920 –1950-х рр. Пам'яткознавство в Україні у 1950-1980-х рр.
Пр2 "Становлення та розвиток пам'яткоохоронної діяльності на українських землях" (денна)	Діяльність пам'яткознавчих осередків українських національних держав 1917-1921 рр.. Політика більшовицької влади в Україні стосовно охорони пам'яток. Проблеми збереження національної спадщини в УРСР. Атеїстична політика та стан охорони сакральної спадщини в Радянській Україні. Внесок М. Біляшівського, Ф. Шміта, Ф. Ернста, інших українських пам'яткознавців в охорону культурної та природної спадщини.

Пр3 "Охорона, використання та пропаганда пам'яток історії та культури в Українській РСР." (денна)

Радянське законодавство 1920–1930-х рр. про охорону пам'яток. Пам'яткознавча та пам'яткоохоронна діяльність під час українізації та після її завершення. Доля української історико-культурної спадщини в період Другої світової війни. Особливості системи охорони пам'яток у СРСР у повоєнний період. Повернення історико-культурних цінностей утрачених в ході війни. Паспортизація пам'яток України у 1960-х рр. Участь України в міжнародних заходах щодо збереження культурної спадщини.

Тема 3. Правові засади сучасної пам'яткоохоронної діяльності.

Лк4 "Законодавство в галузі охорони об'єктів культурної спадщини." (денна)

Створення єдиної державної системи охорони пам'яток в незалежній Україні. Законодавство в галузі охорони об'єктів культурної спадщини.

Пр4 "Законодавство в галузі охорони об'єктів культурної спадщини." (денна)

Нормативно-правова охорона пам'яток культури. Закон України «Про охорону культурної спадщини»: аналіз основних положень. Порівняльна характеристика міжнародних конвенцій з охорони, збереження і примноження культурної спадщини. Ратифікація міжнародних конвенцій стосовно охорони, збереження і примноження культурної спадщини. Адміністративна та кримінальна відповідальність в галузі охорони пам'яток історії та культури

Тема 4. Державні програми обліку, відтворення, дослідження та повернення пам'яток.

Лк5 "Державні реєстри обліку пам'яток." (денна)

Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Історія формування реєстру. Структура. Облік об'єктів культурної спадщини. Виявлення об'єктів культурної спадщини. Занесення об'єктів культурної спадщини до Переліку об'єктів культурної спадщини. Вимоги до складання облікової картки, паспорта об'єкта культурної спадщини та внесення змін до них. Перегляд списків (переліків) пам'яток історії та культури. Занесення об'єктів культурної спадщини до Реєстру.

Пр5 "Державні реєстри обліку пам'яток." (денна)

Облік об'єктів культурної спадщини. Виявлення об'єктів культурної спадщини. Занесення об'єктів культурної спадщини до Переліку об'єктів культурної спадщини. Вимоги до складання облікової картки, паспорта об'єкта культурної спадщини та внесення змін до них. Перегляд списків (переліків) пам'яток історії та культури. Занесення об'єктів культурної спадщини до Реєстру

Тема 5. Міжнародне правове регулювання пам'яткоохоронної справи. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО.

Лк6 "Міжнародне правове регулювання пам'яткоохоронної справи. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО." (денна)

Загальна термінологія та основні поняття міжнародного пам'яткоохоронного законодавства. Історія становлення перших нормативних актів з охорони культурної спадщини. Діяльність М. Реріха (Вашингтонський Пакт). Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Діяльність ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини. Історія становлення міжнародних інституцій в галузі охорони пам'яток. Реституція культурних цінностей. Поняття Реституція в Римському праві. Історичні приклади реституції культурних цінностей.

Пр6 "Міжнародне правове регулювання пам'яткоохоронної справи. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО." (денна)

Загальна термінологія та основні поняття міжнародного пам'яткоохоронного законодавства. Історія становлення перших нормативних актів з охорони культурної спадщини. Діяльність М. Реріха (Вашингтонський Пакт). Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Діяльність ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини. Історія становлення міжнародних інституцій в галузі охорони пам'яток. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» (1972р.), «Список всесвітньої спадщини» і «Список всесвітньої спадщини під загрозою». Сучасні світові тенденції в охороні світової культурної спадщини – Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону підводної спадщини», Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної спадщини». Система критеріїв та підстави відбору пам'яток до Списку. Правові акти Ради Європи про охорону пам'яток археології. Реституція культурних цінностей. Поняття Реституція в Римському праві. Історичні приклади реституції культурних цінностей.

Тема 6. Історико-культурні і архітектурні заповідники України.

Лк7 "Історико-культурні і архітектурні заповідники України." (денна)

Класифікація історико-культурні і архітектурних заповідників. Історико культурна заповідна територія - історично сформована територія, в межах якої зберіглася значна кількість об'єктів культурної спадщини. Залежно від домінуючого виду об'єктів культурної спадщини - історико архітектурні, архітектурно-історичні, історико-меморіальні, історико-археологічні, історико-етнографічні. Порядок оголошення комплексу (ансамблю) пам'яток історико-культурним заповідником або території історико-культурною заповідною територією Приклади в Україні.

Пр7 "Історико-культурні і архітектурні заповідники України." (денна)

Історико-культурні заповідники національного значення в Україні <https://surl.lt/eosekv>. Національний заповідник «Софія Київська», Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. Чернігів стародавній. Давній Галич. Хортиця. Чигирин та Кам'янець-Подільський.

Тема 7. Пам'ятки архітектури та містобудування.

Лк8 "Пам'ятки архітектури та містобудування." (денна)

Визначення "пам'ятка архітектури". Класифікація пам'яток архітектури. Поняття пам'ятки містобудування.Список історичних населених місць України і збереження пам'яток.Компоненти пам'яток містобудування та їх класифікація.

Пр8 "Пам'ятки архітектури та містобудування." (денна)

Визначення пам'яток архітектури. Класифікація пам'яток архітектури. Поняття пам'ятки містобудування. Список історичних населених місць України і збереження пам'яток <https://surl.li/alzhbo>

Тема 8. Охорона археологічної спадщини України

Лк9 "Охорона археологічної спадщини України" (денна)

Становлення поняття «археологічна спадщина» та його сучасне трактування. Поняття: об'єкт археологічної спадщини, охорона археологічної спадщини, археологічна експедиція, наукове дослідження археологічної спадщини. Об'єкт та види археологічної спадщини, сучасне національне законодавство з її охорони. Основні документи щодо охорони пам'яток археології, в тому числі Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини (Краківська хартія 2000 р.). Міжнародна хартія з охорони та використання археологічної спадщини (Лозанська хартія) 1990 р. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 19 березня 2004 р.

Пр9 "Охорона археологічної спадщини України" (денна)

Об'єкт та види археологічної спадщини, сучасне національне законодавство з її охорони. Правові акти Ради Європи про охорону пам'яток археології. Вимоги Європейського права до охорони археологічних пам'яток. Заходи попередження й боротьби з нелегальними археологічними розкопками. Заходи щодо врятування пам'яток археології, що знаходяться під водою. Конвенція «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1969р.), Конвенція «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1984 р.). Археологічні музеї.

Тема 9. Культурне та природне надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Лк10 "Культурне та природне надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО" (денна)

Представлення культурного та природного надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Пр10 "Культурне та природне надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО" (денна)

Історія створення Списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО. Критерії, з якими відбувається внесення об'єктів до Списку. Об'єкти від України у Списку Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО..

Тема 10. Музейні заклади України в системі пам'яткоохоронної діяльності

Лк11 "Музейні заклади України в системі пам'яткоохоронної діяльності" (денна)

Музейна мережа сучасної України. Історичні музеї України. Історико-культурні та архітектурно-історичні заповідники в Україні. Географічно-пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України. Українські регіональні музейні комплекси: загальна характеристика культурних колекцій (Музей писанки в Івано-Франківську, музей гончарства в Опішні та ін.). Їх роль у збереженні та пропаганді регіональної культурної спадщини та загальнолюських цінностей.

<p>Пр11 "Музейні заклади України в системі пам'яткоохоронної діяльності" (денна)</p> <p>Географічно-пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України (на вибір студента). Музейна мережа Сумщини. Українські регіональні музейні комплекси: загальна характеристика культурних колекцій (Музей писанки в Івано-Франківську, музей гончарства в Опішні та ін.). Їх роль у збереженні та пропаганді регіональної культурної спадщини та загальнолюських цінностей.</p>
<p>Тема 11. Захист культурної спадщини під час війни.</p>
<p>Лк12 "Захист культурної спадщини під час війни." (денна)</p> <p>Питання захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Законодавчі регулятори https://surl.li/vgrswt. Заходи захисту культурних пам'яток. Евакуація матеріальних і культурних цінностей. Спеціальний підрозділ ЗСУ з захисту культурної спадщини</p>
<p>Лк13 "Культурні втрати." (денна)</p> <p>Зруйнована культурна спадщина. Об'єкти культурної спадщини під час російсько-української війни.</p>
<p>Пр12 "Захист культурної спадщини під час війни." (денна)</p> <p>Заходи з охорони (збереження) культурних цінностей під час війни . Список культурних втрат російсько-української війни. Відбудова культурної спадщини.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання

Лекції надають здобувачам теоретичну основу знань про основні напрямки пам'яткоохоронної діяльності та формують здатність до практичних дій (РН 1, РН 2). Лекційне навчання доповнюється практичними заняттями, які надають здобувачам можливість аналізувати та критично оцінювати набуті теоретичні знання (РН 3, РН 4 та РН 5). Виконання презентацій передбачає застосування здобувачами вміння самостійно працювати зі спеціальною літературою, знаходити і аналізувати потрібну інформацію (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3, РН 4 та РН 5). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до практичних занять та презентацій.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Виконання практичних завдань

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Застосування лекційних теоретичних знань в підготовці до практичних занять за темами 1-8. Мета – поглиблення знань, формування, закріплення знань, умінь і навичок, застосування їх у нових ситуаціях. Опитування передбачає самоконтроль ефективності засвоєння знань, умінь, навичок, повторення вивченого. Цей вид навчання орієнтує на репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок.	під час практичних занять	отримання балів
МФО2 Захист презентацій	Отримання практичного та теоретичного досвіду роботи з інформаційними джерелами під час підготовки презентаційних робіт.	під час практичних занять	отримання балів

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Звіт за результатами виконання практичних робіт	Усвідомлення, розуміння матеріалу, а відтак вивчення його.	протягом семестру	отримання балів
МСО2 Підсумковий контроль: диференційний залік	Контроль та перевірка засвоєної теоретичної навчальної інформації.	атестаційний тиждень	отримання балів

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Четвертий семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт		60	
		60	Ні
МСО2. Підсумковий контроль: диференційний залік		40	
		40	Ні

Форма підсумкового контролю: диференційований залік, проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та
ЗН2	Ін) Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
3	Державний реєстр нерухомих пам'яток України з поділом на Реєстр пам'яток місцевого значення та Реєстр пам'яток національного значення https://mcsc.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyu-reiestr-nerukhomykh-pam-iatok-ukrainy/
4	Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України https://uccs.org.ua/natsionalnyj-reiestr-obiektiv/ ; https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/03/naczialnyj-perelik-elementiv-nks.pdf
5	«Надзвичайний Червоний список культурних цінностей під загрозою – Україна» (Emergency Red List of Cultural Objects at Risk – Ukraine) https://mcsc.gov.ua/kulturna-spadshchyna/chervonyu-spysok-kulturnykh-tsinnostey-ukrainy-pid-zahrozoiu/
Допоміжна література	
1	Терський С., Савченко О. Історія музейної справи та охорони культурної спадщини в Україні. Львів, 2020. 257с.
2	Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства: навч. посіб./ за наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ, 2020. 490 с.

3	Присяжнюк О. М. Охорона культурної спадщини. [Електронний ресурс] : навч. посіб. Ч.1. Одеса : Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського, 2019. 226 с. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1797/1/%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%8
4	Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань [Електронна копія]: зб. док. / Ін-т культурології Акад. мистецтв України; редкол.: Богуцький Ю. П. та ін ; упоряд.: Прибега Л. В. та ін. Київ: Ін-т культурології Акад. мистецтв України
5	Звід пам'яток історії та культури України. Сумська область [Електронний ресурс] / НАН України. Інститут історії України; Центр досліджень історико-культурної спадщини України. Київ, 2017. 1855 с. URL: https://history.sumy.ua/research/books/8914-zvid-pamiatok-istorii-ta-kultury-ukrainy-sumska-oblast.html
6	Історичні населені місця України https://mcsc.gov.ua/kulturna-spadshchyna/istorychni-naseleni-mistsia-ukrainy/
7	Пошкоджені культурні пам'ятки в Україні перевірені ЮНЕСКО станом на 16 жовтня 2024 р. https://www.unesco.org/en/articles/damaged-cultural-sites-ukraine-verified-unesco?hub=415
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Пам'ятки України: історія та культура. Наук.-попул. ілюстр. журн.[Електронний ресурс].- URL: http://elib.nlu.org.ua/object.html?id=2223
2	Історико-культурні заповідники національного значення в Україні https://surl.lt/eosekv
3	Список історичних населених місць України і збереження пам'яток https://surl.li/alzhbo
4	Захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Законодавчі регулятори https://surl.li/vgrswt .

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Теорія та методика навчання пам'яткоохоронної діяльності: критерії визначення пам'яток, предмет, завдання пам'яткознавства.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Історія та основні етапи становлення пам'яткоохоронної діяльності в Україні.	10	8	4	4	0	2	1	1	0	0	0
3	Правові засади сучасної пам'яткоохоронної діяльності.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Державні програми обліку, відтворення, дослідження та повернення пам'яток.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Міжнародне правове регулювання пам'яткоохоронної справи. Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Історико-культурні і архітектурні заповідники України.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Пам'ятки архітектури та містобудування.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Охорона археологічної спадщини України	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
9	Культурне та природне надбання України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Музейні заклади України в системі пам'яткоохоронної діяльності	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
11	Захист культурної спадщини під час війни.	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	81.5	0	0	0	0	81.5	0	0	0	0	81.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>50</i>	<i>26</i>	<i>24</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>6.5</i>	<i>6</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>81.5</i>

	<p style="text-align: center;">РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Теорія та методика навчання пам'яткоохоронної діяльності»</p> <p>Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність та освітня програма 014 Середня освіта: Середня освіта (Історія) Форма здобуття освіти денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Зякун Алла Іванівна
Контактна інформація викладача	e-mail: a.ziakun@uabs.sumdu.edu.ua +380665340110
Час та місце проведення консультацій	Онлайн Google meet
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	MIXX, Google meet.
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/12ae7d4359947784897704ff2ffaeb735926516
Засоби зворотного зв'язку	e-mail: a.ziakun@uabs.sumdu.edu.ua

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу. Використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених силабусом та регламентом навчальної дисципліни дозволено для наступних завдань або їх частин: виконання деяких практичних завдань. Факт використання інструментів штучного інтелекту обов'язково зазначається у завданні. Зокрема, позначення факту використання ШІ із зазначенням: інструменту, мети, запиту (промпту), використаних частин відповіді та внеску здобувача у доопрацювання; атрибуція може бути розміщена наприкінці роботи або перед відповідними розділами; відсутність такої інформації при використанні ШІ здобувачами розглядається як порушення академічної доброчесності; перевірка інформації, яку надає ШІ, та критичне оцінювання її точності і корисності для конкретної навчальної ситуації. (ПОЛІТИКА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ)

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи (завдання, презентації, реферати, тощо), що були вчасно здані оцінюються згідно пункту 10 силабусу. Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Роботи, які виконані з недотриманням вимог повертаються на доопрацювання. Перескладання модульних контрольних робіт відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сума балів відповідає позитивній оцінці (обов'язковою є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Четвертий семестр вивчення

МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт, 60 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 54-60 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 45-53 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 36-44 балів

2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-35 балів
МСО2. Підсумковий контроль: диференційний залік, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів